

FOREDRAG: Ikke-voldsstrategen Sinisa Sikman er i Norge for å inspirere norske studenter til å støtte medstudenter i kamp for demokrati og menneskerettigheter.

FOLKET VANT: Folkelig opprør under presidentvalget i Serbia i 2000. Slobodan Milosevic tapte valget og ble tvunget til å gå av. FOTO: SCANPIX

FRA OTPOR! TIL CANVAS

- Otpor! ble dannet 10. oktober 1998 på Universitetet i Beograd. Formålet var å kjempe mot det undertrykkende regimet til president Slobodan Milosevic.
- Otpor! kjempet for et fritt universitet, fri presse og frie valg. Otpors ideer spredte seg raskt til den øvrige opinionen.
- Etter NATO-bombingen av Serbia i 1999, ble 2.000 Otpor-aktivister arrestert. Etter et valg i 2000 med rekordstor deltakelse, tapte Milosevic og ble den 5. oktober tvunget til å gå av som president.
- Tre av aktivistene i Otpor! dannet i 2002 CANVAS (Center for Applied Non Violent Actions and Strategies). Siden 2004 har instruktørene i CANVAS kurset ikkevoldsaktivister i mer enn 50 land – inkludert 6. april-bevegelsen i Egypt.
- CANVAS er svartelistet i Iran. I en iransk propagandafilm listes CANVAS opp som en av regimets største trusler sammen med ikkevoldsteoretikeren Gene Sharp og CIA. Otpors karakteristiske knyttneve brukes av ikkevoldsaktivister verden over.

ÅPNINGSTALEN: Danmarks nye statsminister Helle Thorning-Schmidt møtte umiddelbart motstand fra opposisjonen. FOTO: SCANPIX

Thorning-Schmidt møter motstand

DANMARK: Statsminister Helle Thorning-Schmidt inviterte til et bredt politisk samarbeid i sin åpningstale i Folketinget. Men opposisjonens svar tyder på at hun ikke får det lett.

KØBENHAVN: Like etter åpningstalen i går gikk den borgerlige opposisjonen direkte til angrep på den nye røde trepartiregjeringen. Blant annet avviste Det Konservative Folkeparti å inngå et bredt forlik om en skattereform, selv om den også innebærer skattelettelser for de rikeste.

Thorning-Schmidt mener at opposisjonen er litt sur.

– Jeg merker at det en smule surhet i øyeblikket hos opposisjonen. Men jeg håper jo også at de kommer over det og ønsker å samarbeide. For det siste Danmark trenger, er at man setter seg i et hjørne og ikke vil være med på å løse problemene, sier hun til Politiken.dk.

ØNSKER SAMARBEID

Det er spesielt i den økonomiske politikken at den ferske sosialdemokratiske statsministeren ønsker et samarbeid med høyresiden. Det vil gjøre regjeringen mindre avhengig av Enhedslisten, som er søsterpartiet til norske Rødt.

I rød blokk var det stor jubel for Helle-Thornings tale, som både dreide seg om Danmarks økonomiske problemer, utlendingspolitikk og behovet for samarbeid på tvers av blokkene.

Hun forsøkte ikke minst å forberede danskene på harde tider framover.

BLIR IKKE LETT

– Jeg vil si det som det er: Det blir ikke lett. Vi skal arbeide hardt. Vi skal treffe vanskelige valg. Regjeringen tiltrer på et vanskelig tidspunkt, sa Thorning-Schmidt.

Hun beskrev Danmark som et land der titusener av arbeidsplasser er i ferd med å gå tapt, der boliger står til salgs i månedsvis, der familier nøler over det å bruke penger, og der ungdom har problemer med å finne arbeid.

Hun pekte også på at regjeringen overtar i en situasjon der budsjettunderskuddet ligger an til å bli på 85 milliarder kroner neste år.

Thorning-Schmidt er Danmarks første røde statsminister på ti år. Mandag kunne hun presentere sin nye regjering bestående av 23 ministre fra henholdsvis Sosialdemokraterne (S), Socialistisk Folkeparti (SF) og Radikale Venstre. De to siste er søsterpartier til henholdsvis SV og Venstre i Norge. (NTB-Ritzau)

e en diktator

tetet i Beograd. I det siste tiåret har CANVAS bidratt i kulissene bak fredelige omveltninger i mer enn 50 land. Sist ut var opprøret i Egypt, der studentene spilte en avgjørende rolle.

– Vi fulgte med på 6. april-bevegelsen i ett år før vi ble invitert inn. De var smarte nok til å overtale alle organisasjoner til å demonstrere på Tahrir-plassen uten sine symboler, kun med egyptiske flagg for å vise at én million mennesker sto sammen om å kreve presidentens avgang. For å greie det trengs beinhard, ikkevoldelig disiplin. Skjærer én ut og begynner å kaste stein er alt ødelagt. Da vil myndighetene også få påskuddet de trenger til å angripe med vold, sier Sikman.

Tunisiere greide seg selv uten CANVAS, men de var kraftig inspirert av sine egyptiske søstre og brødre.

FEMDAGERSKURS

CANVAS trener aktivistene i andre land enn de kommer fra: Venezuelanerne ble trent i Mexico, burmeserne i Thailand, tibetanerne i India, palestinerne i Sveits, maldiverne på Sri Lanka.

– De fleste greier seg med et femdagerskurs, men vi tilbyr også trening over

ti dager, sier Sikman.

– Bare fem dager på å forandre verden?

– En samlet ikkevoldelig bevegelse er en hær som kan bekjempe fienden. Stikkordene er enhet, planlegging og ikkevoldelig disiplin. Aktivistene må alltid ligge i forkant, ikke reagere på hva regimet gjør, men forutse og forberede neste trekk. Ethvert land har en krigsskole, men det finnes ikke et eneste ikkevoldelig akademi. Vår visjon er å starte det, sier Sikman.

– Overgangen fra diktatur til demokrati er nok vanskeligere enn å kaste en diktator. Å skape en permanent forandring vil skje saktere enn aktivistene gjerne vil. Som i Tunisia i dag. Tunisierne har levd under et regime som ikke tillot demokrati. Bortsett fra hæren, har samfunnet få sterke og uavhengige institusjoner og et mangelfullt byråkrati. Nå trenger de virkelig hjelp. Mer utdanning. Mer studentutveksling. Hvorfor ikke invitere dem til å studere i Norge, foreslår Sinisa Sikman.

I to dager har han vært i Oslo. I dag skal han inspirere studenter ved universitetet i Ås, før han reiser til universitetene i Trondheim, Bergen og Tromsø.

nina.johnsrud@dagsavisen.no

«Fordelen med ikkevold er at alle kan delta.»

Sinisa Sikman,
leder i CANVAS

Otpor!s opprinnelige symbol for ikkevold er senere blitt brukt av aktivister i flere land.

Serbisk studentbevegelse

Iran

Georgia

Ukraina

Kyrgyzstan

Russland